

Tánczos Péter

DE-BTK, Filozófia PhD

A szubverzivitás garanciális feltételei – Biztonsági kérdések Nietzsche filozófiájában¹

Tanulmányomban megkísérlem bemutatni, hogy Nietzsche munkásságában miként kapcsolódik össze a filozofálás szubverzivitás-igénye biztonsági kérdésekkel. Mindenekelőtt arra vagyok kíváncsi, hogy a szerző műveiben milyen intellektuális eljárások révén válik összeegyeztethetővé a gondolkodás leleplező és felforgató aktivitása a gondolkodó önvédelmi szükségletével. Nietzsche életútját végigkíséri a megkövülésként és rögzülésként megjelenő bölcséleti alakzatok kritikája és elvetése, melyek mögött ő a teoretikus ember önbecsapó és önvédő mechanizmusát fedezi fel. A látszatok és megtévesztések életfenntartó funkciójának elismerése mellett Nietzsche a gondolkodás szubverzív és perszeveratív programját hirdeti meg. Ennek ellenére hangsúlyos kérdéssé válik munkáiban, hogy a mindenkori ideál miként képes megvédeni magát és jogait a vele szemben ellenséges környezetben. Míg a korai években jellemzően a kivonulás és elkülönülés intézménykritikai megoldása érvényesül, addig később a kevesek a hatalom ágenseivé válnak. A dolgozatban megvizsgálom, hogy miként lesz a bizonyosság bázeli korszakban jellemző episztemológiai kritikájából a kései években a biztonság politikai affirmációja, hogyan válik semlegesíthetővé az önbecsapás mozzanata, és miként jelennek meg államvédelmi kérdések Nietzsche kései filozófiájában.

¹ A kutatás a TÁMOP-4.2.4.A/2-11/1-2012-0001 azonosító számú Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program című kiemelt projekt által nyújtott személyi támogatással valósult meg. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.